

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 2. De Zelo Animarum falso & fucato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

ria impendamus, juxta doctrinam & monita Christi *Matth. 5. Diligite inimicos vestros; benefacite his, qui oderunt vos. Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, prabe & illi alteram. Et ei, qui vult tecum judicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo & alia duo.* Et juxta exemplum ejusdem, qui Judæ Iscariotæ proditori suo pedes lavit. *Joann. 13.* Quinto ut Zelo animarum flagrantibus, conversionem & spiritualement profectum proximorum domi forisq; procuremus & promoveamus per functiones statui & vocationi nostræ competentes. De quo animarum Zelo in sequentibus.

§. 2.

De Zelo Animarum falso & fucato.

293. **P**RIUSQUAM de vero & genuino Zelo animarum dicamus, necesse est, ut signa & indicia falsi & fucati Zeli, quo aliqui deluduntur, & alios deludunt, manifestemus, & aurum adulterinum à vero discernamus. Multi enim Zeli nomine passionibus suas indomitas & cupiditates vendiant.

Primum itaq; signum falsi & fucati zeli est, cum quis ad functiones vitæ Activæ vel ad lucra animarum aspirat, antequam sufficienter præmunitus sit, & instructus virtutibus, doctrinâ, & aliis qualitatibus ad munus tam sublimem necessariis; nè sibi ipsi, vel aliis plus damni

ss s

quam

quàm emolumentum spiritualis afferat. *Animarum curam ne concupiscas*, ait S. Ephrem de *vita spirit.* Cum enim ad eum gradum nondum perveneris, ut omnibus imperes animi perturbationibus; & te ipsum, & eos, qui te sequuntur, laederes. Verus enim gloriæ Divinæ & Animarum Zelus refugit illud omne, quod cum propriæ vel alienæ salutis periculo conjunctum est; & econtra sollicitè ad animarum salutem necessaria atq; etiam proficua & idonea media procurat; cujusmodi sunt perfectio proprii spiritus, doctrina Theologica competens: peritia & dexteritas administrandi Sacramenta, prædicandi verbum Dei, &c. Undè S. Bernardus *serm. 18, in Cantic.* Tu frater, cui firma salus propria nondum est, cui charitas adhuc nulla, aut adeò tenera atq; arundinea, quatenus omni flatui cedat &c. quàmnam dementiâ, quæso, aliena curare aut ambis, aut acquiescis? Ad ruinam suam illi fluentia cœlestia aliis administrant; qui ante effundere, quàm infundi volunt; loqui, quàm audire paratiores; prompti docere, quod non dedicerunt; aliis præesse gestientes, qui seipsos regere nesciunt. Quanam autem sint illa, quæ prius nobis infundere & acquirere debemus, antequàm possimus aliis utiliter & sine damno nostro communicare docendo, quæ hausimus, subdit: *En quanta prius infundenda sunt, ut effundere valeamus, de plenitudine non de penuriâ largientes: primò quidem compunctio, deinde devotio, tertio pœnitentiæ labor, quartò pietatis opus, quintò orationis studium,*

diū, sextò contemplationis otium, septimò plenitudo dilectionis; quam qui nondum adeptus est, periculosissimè promovetur, quantislibet altis videatur pollere virtutibus.

Secundum falsi zeli signum est, cū quis ita se applicat ad salutem aliorum procurandam, ut suam interim negligat; ita se proximis impendit, ut suis obliviscatur. Quomodò faciunt illi, qui quotidianam meditationem, lectionem spiritualem, examen conscientiae, aliaque exercitia ordinaria, ad proprii spiritus perfectionem instituta & praescripta negligunt; ac interim componendis concionibus student. Quibus merito occini posset illud *Matth. 16. Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò suae detrimentum patiatur?* Quod enim talis zelus non verus sit, sed falsus, patet inde, genuinus zelus est Actus charitatis ordinatae, quā diligimus proximum sicut nos ipsos, non autem supra nos ipsos. *Matth. 22. Non enim aliis ut sit remissio, vobis autem tribulatio,* inquit Apostolus *2. Corinth. 8. sed ex aequalitate.*

Tertium signum falsi zeli est, si quis acceptor sit personarum, & inter homines, loca, ac functiones discernat, eligens magis concionari, quàm rudes catechizare; curam animarum agere in civitatibus, quàm in pagis; confessiones excipere divitum & honoratorum, quàm pauperum & plebeiorum. Nam cū omnes animæ sint opus Dei æquale, utpatè qui omnes suā imagine & similitudine insignivit,

om-

omnes æquali & eodem pretio redemit, pro omnibus eadem Sacramenta & salutis media indifferenter instituit; hinc verus & genuinus Zelus honoris Dei & salutis Animarum se indifferenter & sine discrimine ad omnes omnino homines, tam pauperes quam divites, tam rusticos quam nobiles, tam infimos quam summos extendit; nec movetur cultu, specie, vel pulchritudine corporum, nec magis titulis honoratorum, nec amplis possessionibus opulentorum. Sanè in Evangelicâ Historiâ legimus, Christum pauperes & plebejos adeò non posthabuisse, ut frequentius apud eos prædicare & commorari voluerit, quam apud optimates: undè ad discipulos Joannis ait: *Euntes renuntiate Joanni, quæ audistis; quia pauperes evangelizantur. Luc. 7. Et ibidem c. 4. de se ex Propheta Isaia c. 6. dicit. Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me.* Quartum signum falsi & fucati Zeli est, cum quis ægrè fert & dolet, si audiat alios vel Clericos sæculares vel Regulares in conversione animarum tantundem vel plus efficere, quam ipse efficiat; v.g. intelligat, hunc illumvè concionatorem in movendo & persuadendo esse potentem & efficacem, aut talem confessarium habere magnum populi accursum &c. ac propterea doleat & ægrè ferat. Nam si talis veraciter & purè gloriam Dei & animarum salutem, non autem propriam suam gloriam, laudem, & commodum quæreret; tunc utiq; gauderet & animatus

tus lætaretur, quod Honor & gloria Dei, proximiq; salus per alios etiam promoveretur; diceretq; cum Moyse: *Quis tribuat, ut omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum!* Neq; solum falsus, sed etiam perniciosus est istiusmodi zelus; quia non raro prorumpit in detractones & infamationes, quibus aliorum concionatorum vel Confessoriorum bonam existimationem apud populum diminuere, illorumq; studia & labores irritos reddere conatur; quomodò pseudo Apostoli quidam invidentes Sancto Paulo laudem & existimationem suam apud Neophytos, concionum ejus fructum detractationibus & occultis machinationibus suis impedire studebant.

Quintum falsi zeli signum est, quando is plus habet passionis, quàm justæ afflictionis, plus iracundiæ quàm misericordiæ, plus impetûs & commotionis quàm rationis, magis peccantibus succenset, quàm condolet, magisq; spirat eorum punitionem quàm correctionem. Cujusmodi est zelus quorundam cholericorum, qui statim cum Apostolis Joanne & Jacobo de cœlo in capita peccantium descendere exoptant, motusq; & impetus naturæ suæ depravatæ pallio justî Zeli contegunt. De quibus S. Franciscus Salesius *lib. 10. de Amore Dei c. 16. Sermo alius non est, nisi de Zelo: & tamen nullus comparet Zelus, sed solummodò maledicentia, cholera, odia, invidia & inquietudines spiritus & linguæ.* Verus ergò zelus choleram non adhibet, nisi rarissimè, tunc scilicet, quando nulla spes

la spes affulget conversionem & emendationem peccantium aliter procurandi. *Cholera & servus*; iuquit idem Sanctus *lib. citat. c. 15.* qui cum sit fortis, animosus, & ardens, multum operis conficit brevi tempore; sed simul ita est vehemens, seditiosus, inconsideratus & impetuus, ut ordinariè vix boni aliquid efficiat, quin simul plurima mala patret. Undè semper conjungi debet scientia vel prudentia, quâ discernamus, qualiter zelum exerere & exercere oporteat; an scilicet cum lenitate & mansuetudine; an verò cum vehementiâ & indignatione: quod ultimum tamen ordinariè loquendo periculofum, & multis turbationibus expositum esse solet. Illud verò semper cavendum est, nè sub prætextu Zeli perveniamus ad tales actiones, quæ statum nostrum dedecent; cuiusmodi in homine Religioso sunt percussiones, clamores &c. quæ indicant non Zelum, sed passionum immortalitatem.

Sextum signum falsi & fucati Zeli est, cum quis sub specia & prætextu, quod velit Divinum Honorem & animarum salutem promovere, aut disciplinam Ecclesiasticam vel Regularem restituere, appetit munera seu officia honorifica & prælaturas; Superiores suos, quasi in officio suo negligentes graviter perstringit, turbas contra eos excitat &c. De quâ Zeli larvâ Sanctus Franciscus Salesius *lib. 10. de Amore Dei. c. 16.* *Multi sunt, qui sub nomine sacri ignis sinunt se comburi à propriis passionibus.* *Zelus animarum salutis facit desiderare*
 præ-

praelaturam; Si ambitioso credamus. Idem Zelus facit, ut Monachus choro destinatus huc & illuc discurrat; uti persuadere vult homo inquietus. Quin & idem Zelus facit, ut ferantur graves censurae, excitenturq; periculosa murmurationes contra Praelatos Ecclesiae; uti facit arrogans. Extat fucati hujus Zeli præclarum specimen in Absolone 2. Reg. 15. Qui confurgens stabat juxta introitum porta, & omnem virum, qui habebat negotium, ut veniret ad Regis judicium vocabat ad se, & dicebat: videntur mihi sermones tui boni & justii; sed non est, qui te audiat, constitutus à Rege. Quis me constituat judicem, ut adveniant omnes, qui habent negotium, & justè judicem?

§. 3.

De zelo animarum vero & genuino.

294. **D**efinitur Zelus animarum à P. Alvarez tom. 2. lib. 3. p. 2. c. 5. §. 3. Quod sit intensus charitatis actus, & amantis affectus quo diligentissimè quarit honorem Dei, & proximorum salutem, ac quid quid hisce duobus contrariatur, fortiter constanterq; repellit. Dicitur intensus charitatis actus, qui scilicet datâ occasione & oportunitate juvandi proximos, in effectum prorumpit, & congrua ad hunc finem media solerter investigat. Dicitur Secundò: quo amans querit honorem Dei & proximorum salutem; quia objectum zeli, circa quod occupatur